

Nastavna cjelina 3 (razredna nastava, 3. razred)**Mi smo mađioničari!****A Nastavni plan**

	Ključna pitanja/teme lekcije	Ključni zadatak	Materijali
Lekcija 1	Šta može obična osoba učiniti s problemom? Šta može mađioničar?	Učenici se uče razlikovati između realističnih i magičnih rješenja za različite probleme. Crtaju sliku obične osobe ili mađioničara.	Tabla unaprijed pripremljena da prikupi sve ideje djece; crteže, ljepljivu traku; A4 listove papira, bojice.
Lekcija 2	Koja su temeljna prava djeteta? Na koja područja života se ona odnose? Koje vrste rješenja možemo naći za ove probleme?	Tokom rada na temeljnim dječjim pravima, djeca upoznaju polazišta i formuliraju maštovita, kao i realna rješenja za stvarne probleme povezane s tim pravima.	Figure od papira (već izrezane); bojice, olovke u boji.
Lekcija 3	Kako možemo organizovati podržavajuću ulogu u situacijama u kojima se problem javlja? Koja konkretna rješenja možemo ponuditi?	Učenici traže rješenja za teške situacije u svakodnevnom životu. Oni predstavljaju svoja rješenja igranjem uloga.	Rekviziti koji su potrebni za igranje uloga.
Lekcija 4	Kako možemo ocijeniti primjere rješenja za probleme koje su predstavili naši su-učenici igranjem uloga? Šta smo naučili iz ovoga?	Učenici uvježbavaju svoje igranje uloga i kako će ih prikazati u razredu. Nakon toga raspravljaju o rješenjima iznesenim igranjem uloga.	Rekviziti za igranje uloga ako je to potrebno.

B Polazište i odgojno-obrazovni ciljevi

Djeca uskoro postaju svjesna činjenice da su mnoge stvari izvan njihove kontrole. Iako su subjekti odluka koje imaju direktan uticaj na njihove živote, oni često ne mogu uticati na njih.. Ali djeca su također sposobna otplovati u svoj svijet mašte. To ne mora biti pokušaj da se pobjegne iz stvarnog svijeta. Svijet mašte je i sfera u kojoj se stvaraju novi planovi, može se razmišljati o iskustvima i gdje osoba može steći snagu prije povratka u stvarni svijet.

Za nastavni projekat u trećem razredu, predlažemo osloniti se na sposobnost maštovitosti djece i dati im mogućnost da primijene svoje ideje i rješenja za stvarni život. Polazište je uzbudljiva igra maštanja, postajanja mađioničarem ili mađioničarkom sposobnom upotrijebiti magičnu moć da bi se riješio problem.

Ciljevi ovog projekta usmjereni su na to da se učenici na jednostavan način upoznaju s temeljnim dječijim pravima. Od njih se traži da identificiraju situacije povezane s pravima djeteta u njihovom okruženju koja traže bolja rješenja na dva načina – realna i magična. Važno je da djeca ne ostanu cijelo vrijeme u carstvu svoje mašte. Oni bi također trebali pokušati naći rješenje nekih osnovnih problema u svom lokalnom okruženju i provesti ga u praksi (npr. rješavanje pitanja kao što su čist okoliš u razredu i školskom dvorištu).

Ova nastavna jedinica se oslanja na komunikaciju u razredu. Stoga je od velike važnosti da djeca sjede na način koji ohrabruje komunikaciju među njima. Pri komunikaciji u grupama, svi učesnici bi trebali biti u mogućnosti stupiti u kontakt s očima. Stoga treba izbjegavati raspored sjedenja usmjeren prema unaprijed. Sjedeći u redovima, djecu u posljednjim redovima se stavlja u nepovoljan položaj. Stoga preporučujemo da djeca sjede u krug ili oko stola tokom grupne diskusije.

Vrijeme provođenja ove lekcije zavisi od učitelja, međutim bila bi prikladna druga i treća sedmica u novembru, jer se poklapa sa Danom prava djeteta 20. novembra. (vidi i prijedloge na kraju četvrte lekcije).

C Ključna pitanja za razmišljanje u razredima dječjih prava

Iskustvo dječjih prava	Upoznavanje dječjih prava	Primjenjivanje dječjih prava
Učitelj		
Na koji se način načela dječjih prava shvaćaju u razredu i školskoj zajednici?	Koliko djeca trenutno znaju o dječjim pravima?	Učiti kako djelovati izvan škole: Šta su učenici naučili za svoje budući život?
Škola je kao mikro zajednica. Učenici raspravljaju zajedno i traže rješenja za njihove probleme u razredu i u njihovim životima. U interakciji su jedni s drugima a ne samo s učiteljem.	Članovi 13, 14, 28, 31 (vidi dodatak: UN Konvencija o dječjim pravima).	Učenici razmišljaju o situacijama iz stvarnog života i o njihovom uticaju na prava djeteta te počinju raditi na rješenjima za probleme koji su stvarni za njih i za druge.
Učenici		
Kakvo sam iskustvo stekao/la o dječjim pravima u razredu?	Što sam naučio/la o dječjim pravima?	Koju vrstu akcije sam sada sposoban poduzeti?
Slušali smo jedni druge i otkrili da neke naše želje i problemi te prijedlozi rješenja problema mogu biti vrlo različiti. Iskusili smo kako možemo zajednički raspraviti naše različite perspektive i zajednički naći rješenja za takve probleme.	Znam da djeca imaju posebna prava, dječja prava. Znam da postoji Dan dječjih prava 20. novembar. Učim uočavati razliku između bajki i rješavanja problema u stvarnom životu.	Znam da drugi ljudi i ja imamo prava, ali i to da ja moram učiniti nešto da osiguram zaštitu tih prava – mojih prava i prava drugih ljudi. Pronalaženje rješenja za problem nije lak posao i ne možemo odjednom riješiti sve probleme. Neke od naših želja neće biti ostvarene kroz duže vrijeme.

D Procedura

Lekcija 1

Razred je organiziran tako da učenici sjede u polukrugu oko table u prednjem dijelu razreda. Svako dijete ima dobar pogled na tablu.

Učitelj/ica crta dvije osobe na tabli; običnog muškarca ili ženu i mađioničara. Učenici u parovima trebaju također nacrtati dvije figure i pokušati zajednički odgovoriti na sljedeća pitanja:

- Šta radi obična osoba u određenoj situaciji?
- Šta radi mađioničar u istoj situaciji?

Kako bi potaknuo imaginaciju učenika, uz pomoć učitelja djeca mogu predložiti sljedeće primjere situacija. Učitelj zapisuje prijedloge učenika na tabli, koristeći sljedeću tablicu:

	“Obična” osoba	Mađioničar
Situacija 1 (npr. glad)		
Situacija 2 (npr. siromaštvo)		
Situacija 3 (npr. dosada)		
Situacija 4 (npr. rođendan)		
itd.		

Tražimo rješenja i učenici daju svoje prijedloge. Naravno, sada će se javiti pitanja! Učitelj želi znati:

- Možete li pronaći neka rješenja ili ideje koje je predložio dobar ili zao mađioničar?
- Kad ste zadnji put poželjeli biti mađioničar i šta ste tada htjeli promijeniti?
- Šta je vaša najveća želja sada?

Učitelj ohrabruje učenike da iznesu svoje ideje i svima daje pozitivnu podršku. On ili ona objašnjava da će se u razredu još nekoliko puta govoriti o mađioničaru u nekoliko sljedećih lekcija i daje učenicima zadaću da potraže slike mađioničara u časopisima i da ih po mogućnosti donesu u razred. Od slika i knjiga će napraviti malu izložbu.

U preostalom dijelu časa, učenici mogu dovršiti svoje crteže mađioničara i običnih osoba i obojiti ih.

Ti crteži mogu biti prikazani za domaću zadaću i prikazani kao izložba.

Lekcija 2

Tokom sedmice učitelj podsjeća i podstiče učenike da donesu crteže i knjige o mađioničarima i da dovrše svoje crteže.

Na početku sljedeće lekcije učitelj se nadovezuje na sadržaj prethodne lekcije i objašnjava proceduru današnje lekcije: sada ćemo pregledati slike, knjige i stvari koje ste donijeli ili sami napravili. Možete li primijetiti bilo što je isto ili različito?

Učitelj sada sjedi u krugu. Učitelj pripovijeda učenicima da su prije nekoliko godina bila

napisana posebna prava koja se odnose na život i položaj djece. Sada preporučujemo čitanje Deklaracije o pravima djeteta (1959), koju učitelj može prilagoditi i skratiti ako je potrebno. Konkretno, razred se treba usredotočiti na drugo načelo. Skraćena verzija može se odvijati ovako:

Djeci trebaju biti osigurani uslovi da odrastaju u dobrom zdravlju i u normalnim uslovima. To uključuje njihov:

- fizički
- moralni
- psihološki
- mentalni i
- društveni razvoj.

Djeca trebaju uživati slobodu i poštovanje njihovog ličnog dostojanstva.

U prvom koraku učenici trebaju razumjeti ovo načelo. Uključujući udruživanje i doprinose za djecu, učitelj objašnjava pojmove i kako su oni međusobno povezani: primjeri stvarnih situacija iz života primjereni dječijim iskustvima mogu pomoći u tome.

U svrhu sumiranja i zaključivanja, učitelj može zajedno s učenicima sabrati listu najznačajnijih tačaka i tada ih zapisati na tablu. Učenici mogu prepisati tu listu u svoje učeničke mape.

Djeca trebaju razumjeti sljedeće:

- da postoje dječija prava,
- ta prava vrijede jednako za svu djecu,
- cilj je omogućiti svakom djetetu da odrasta u zdravlju i na ispravan način (to uključuje moralni, duhovni i društveni razvoj)
- poštovanje slobode i ličnog dostojanstva djeteta.

Sljedeće, učitelj polaže oko 40 figura dječaka i djevojčica koje su on ili učenici prethodno izrezali. (vidi Karte o dječijim pravima, str. 89). On ili ona dijeli figure u četiri grupe na podu.

Učitelj objašnjava učenicima da svaka grupa ima određeni problem:

- prva grupa iskusila je prijetnju njihovoj fizičkoj dobrobiti (hrana, zdravlje, itd.),
- druga grupa iskusila je prijetnju njihovoj mentalnoj i duhovnoj dobrobiti (diskriminacija, pravo na privatnost i sl.),
- treća grupa iskusila je prijetnju njihovim obrazovnim mogućnostima (pravo na pristup informacijama, obrazovanje, itd.),
- četvrta grupa iskusila je prijetnju njihovom društvenom okruženju (porodica, prijatelji, itd.).

Nakon ovog objašnjenja učenike u razredu treba podijeliti u četiri grupe, od kojih je svaka grupa odgovorna za jednu od grupa papirnih figura. Uputstvo: uzmite pet figura i napišite po jednu rečenicu na svakoj o tome šta im je potrebno ili što im nedostaje i zašto oni trpe. Koristite „ja” rečenice (u prvom licu). Na primjer, grupa „duhovno blagostanje” može pisati rečenice poput: „Ljudi mi se smiju, jer ja sam stranac”, „trpim, jer nemam prijatelja”, „Ja sam tužan, jer mi se ljudi smiju zbog mog govora”, itd.

Djeca rade u svoje četiri grupe, a zatim predstavljaju jedni drugima svoje rezultate i raspravljaju o njima kako bi pronašli dodatne primjere za svoje grupe likova (npr: „Čega se još možete sjetiti?”) – možda možete dopisati na više figura.

Zatim grupe postaju mađioničari i žele pomoći toj djeci da iskuse prava djece! Rečenice zapisane na figurama razmatraju se jedna po jedna. Za svaku od njih, postavljaju se sljedeća pitanja:

- Pogledajte situaciju svakog djeteta i probajte otkriti šta ih čini sretnim ili nesretnima.
- Na koji način mađioničari mogu pomoći? Kako mogu pomoći da se djeca osjećaju dobro sutra ali i prekosutra?
- Kako mogu pomoći djetetu na način da taj dječak ili djevojčica pomogne samome sebi?
- Šta mogu učiniti obični ljudi bez magične moći (na primjer mi) da pomognu ovoj djeci?

Ova vježba može se napraviti s cijelim razredom, zavisno od grupe odnosno u dvije ili više manjih grupa.

Lekcija 3

Sada pogledajmo konkretna rješenja u stvarnom životu. Još jedanput, učitelj ponovi 10 načela dječijih prava i potiče učenike da razmišljaju o situacijama u svakodnevnom okruženju u kojima bi njihovi kolege iz razreda, prijatelji, mlađi i stariji učenici ili oni sami imali problema. Lista mjesta i situacija koje će učenici spomenuti, može izgledati ovako:

Mjesta

- Učionica;
- Školsko dvorište;
- put do škole.

Situacije

- svađa i nesuglasice;
- ne imati ručak;
- zaboravio napraviti zadaću;
- istukli su me;
- nemam prijatelja;
- bez tople zimske jakne;
- bez prikladne sportske odječe.

Uputa: Mi ćemo sada preuzeti ulogu malih mađioničara. Mi ćemo vježbati kako naći rješenja za te situacije. U otvorenom razgovoru razmotriti ćemo dvije ili tri situacije. Onda će učenici formirati male grupe i izabrati jednu situaciju koju će htjeti riješiti (može se dogoditi da situacija „nasilnici tuku druge učenike” bude izabrana više puta). Učenici bi trebali odglumiti scenu kojom prikazuju predmetnu situaciju i trebali bi izmisliti rješenje za njihovu ulogu. Učitelj podržava grupe, daje prijedloge ako je potrebno i sluša. Za potrebe četvrte lekcije, učenici će poboljšati svoje scene koristeći kostime i rekvizite.

Lekcija 4

Razredu se daju kratka uputstva u vezi igre uloga: ograničenje vremena, jasni kriteriji za posmatrače (na primjer, je li je situacija predstavljena na razumljiv način? Je li je rješenje realno? Jesu li glumci uvjerljivi?). Ovi kriteriji za posmatrače trebaju biti zapisani na tabli!

Učenici vježbaju njihove scene (problem plus rješenje). Vrijeme je ograničeno (npr., pet minuta po sceni) i striktno ga se treba pridržavati. Nakon svake scene ili nakon svake druge scene, treba omogućiti raspravu vođenu sljedećim

pitanjima, na primjer, ko je ikada iskusio sličnu situaciju? Kako si postupio/šta si napravio u toj situaciji?).

Zaključujući raspravu u cijelom razredu o različitim problemskim situacijama i različitim rješenjima koja su bila predložena, zaključujemo da je cijela vježba povezana s Dječijim pravima.

Projekt se može održati uoči Dana dječijih prava radi njegovog obilježavanja (20. novembar), prilikom kojeg djeca mogu pripremiti nešto za širu školsku zajednicu (informacije za drugi razred o dječijim pravima, kreativno predstavljanje tih prava, npr., izložba postera u školskom hodniku, kratke scene pomoću igre uloga u razredu, i sl.).